

Č.j. 24 C 91/2009 - 58

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Michalem Ryškou v právní věci žalobce **Jana Šinágla**, bytem Žebrák, Bratří Nejedlých 335, 267 35, zast. Mgr. Petrem Kočím, Ph.D., advokátem v Praze 6, Na Šťáhlavce 16, proti žalovanému **Doc. PhDr. Miroslavu Grebeníčkov**, CSc., bytem Mikulov, Zlámalova 9, 692 01, zast. JUDr. Aloisem Dvořákem, advokátem v Teplicích, Benešovo nám. 7a, o ochranu osobnosti,

t a k t o :

I. Žaloba, kterou se žalobce na žalovaném domáhá:

a) povinnosti zaslat žalobci do 3 dnů od právní moci rozsudku omluvu následujícího znění:

Omluva

Na str. 192-193 své knihy Hradba vzdoru jsem uvedl, že pan Jan Šinágl ze Žebráku dne 1.9.2007 na muklovské pouti na Sv. Hostýně napadl jednoho z pořadatelů a způsobil mu zranění, které si vyžádalo lékařské ošetření v olomoucké nemocnici.

Tato informace se však nezakládá na pravdě a jejím zveřejněním jsem tak neoprávněně zasáhl do práva pana Šinágla na ochranu osobnosti, za což se mu tímto omlouvám.

PhDr. Miroslav Grebeníček, CSc.

b) povinnosti zveřejnit tuto omluvu do 15 dnů od právní moci rozsudku na vlastní náklady v celostátním vydání deníku Právo ve formátu nejméně 1/16 tiskové strany,

s e z a m í t á .

II. Žalobce je povinen zaplatit do 3 dnů od právní moci rozsudku žalovanému k rukám jeho právního zástupce na náhradě nákladů řízení částku 24.900,-Kč.

O d ů v o d n ě n í :

1) Žalobce se z titulu ochrany osobnosti domáhal na žalovaném povinnosti zaslat žalobci omluvu ve výroku specifikovaného znění a povinnosti zveřejnit tuto omluvu na vlastní náklady v celostátním vydání deníku Právo. Nároky na omluvu byly žalobcem odvíjeny z výroků žalovaného zveřejněných v knize *Hradba vzdoru*, kterou žalovaný vydal v roce 2009 v OTTOVĚ NAKLADATELSTVÍ, s.r.o. V knize bylo na str. 192-193 s odkazem na vyjádření Ing. Františka Šedivého ze dne 22.4.2008 učiněné k žalobě podané žalobcem v jiné věci (sp. zn. 36 C 28/2008 u Krajského soudu v Praze) uvedeno, že dne 1.9.2007 se žalobce "*vetřel na konání muklovské pouti na sv. Hostýně*" a poté se "*násilím domáhal vstupu a napadl jednoho z pořadatelů Bohumila Kovaříka, staršího politického vězně, jemuž svým počínáním způsobil zranění, které si vyžádalo lékařské ošetření ve Fakultní nemocnici v Olomouci.*" Uvedené tvrzení je dle žalobce nepravdivé a představuje zásah do žalobcova osobnostního práva, neboť žalobce je žalovaným prezentován jako výtržník a násilník, který neváhá sáhnout při prosazování svých cílů k fyzickému násilí, a to i vůči starému člověku a bývalému politickému vězni.

2) Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby, přičemž poukazoval na skutečnost, že předmětné tvrzení převzal z webu žalobce, který zde žalobu vůči Ing. Šedivému a další dokumenty publikoval před vydáním knihy, v níž byla napadená citace použita. Uvedl, že vynaložil maximální úsilí k tomu, aby si publikované ověřil z více zdrojů. Odkázal v tomto směru nejen na vyjádření Ing. Šedivého ze dne 22.4.2008, ale i na některé skutečnosti uvedené v řízení sp. zn. 36 C 28/2008 před Krajským soudem Praze a v řízení ukončeném rozhodnutím Komise k projednávání přestupků Města Bystřice pod Hostýnem č.j. VNIT 145/2007-33 ze dne 7.4.2008. Žalovaný rovněž vyjádřil pochybnosti ohledně adekvátnosti textu a formy nárokované omluvy.

3) Mezi účastníky nebylo ve smyslu § 120 odst. 4 o.s.ř. sporu, že v knize *Hradba vzdoru*, jejímž autorem je žalovaný, bylo na str. 192-193 žalovaným užito i předmětné tvrzení. Na základě provedeného dokazování vyšlo najevo, že celá ve věci publikovaná pasáž zněla následujícím způsobem:

Záhadný Jan Šinágl by však mohl informovat i o jiných kauzách, v nichž sehrával nezanedbatelnou úlohu. Např. dne 1.9.2007 se "vetřel na konání muklovské pouti na sv. Hostýně",¹⁰⁵⁾ kde se domáhal slova, které mu však bylo odepřeno. Po ukončení aktu státní hymnou ČR (protože se slovenská delegace nedostavila, a nebyla proto hrána slovenská hymna), dal velitel přítomné hudby Hradní stráže povel k ukončení pocty. Do toho začal Šinágl "vykřikovat slovenskou státní hymnu. Téměř nikdo se k němu nepřidal".¹⁰⁶⁾

Poté se pozvaní hosté a členové KPV ČR přesunuli na místo tradičního přátelského posezení s ústavními činiteli. Šinágl se "násilím domáhal vstupu a napadl jednoho z pořadatelů Bohumila Kovaříka, staršího politického vězně, jemuž svým počínáním způsobil zranění, které si vyžádalo lékařské ošetření ve Fakultní nemocnici v Olomouci (pozn.: zvláště soudem) ... Před vchodem došlo ještě k výstupu s důstojníkem čestné roty Hradní stráže."¹⁰⁷⁾

4) Veškeré v pasáži uvedené citace byly podloženy odkazem na vyjádření žalovaného Ing. Františka Šedivého ze dne 22.4.2008 k podané žalobě Jana Šinágl, sp. zn. 36 C 38/2008. Toto řízení bylo vedeno před Krajským soudem v Praze a z vyjádření, jehož podstatný obsah byl soudem čten k důkazu, vyplývá, že žalovaným formou citace publikovaná tvrzení odpovídají vyjádření Ing. Šedivého, v němž tato tvrzení použil při popisu jednoho z konfliktů žalobce s Konfederací politických vězňů.

5) V předmětném řízení vedeném u Krajského soudu v Praze vypovídal dne 13.10.2008 jako svědek i Bohumil Kovařík, který **po poučení o trestních následcích křivé výpovědi jako přímý účastník konfliktu s žalobcem** uvedl, že žalobce se snaží narušovat schůze Konfederace politických vězňů a svědecky potvrdil, že 1.9.2007 na Hostýně jako pořadatel, jenž měl za úkol vpustit pouze členy Konfederace politických vězňů, **odmítl žalobci vstup povolit. Ten jej napadl, svědek si narazil palec, který mu byl ošetřen.** Z rozsudku Krajského soudu v Praze č.j. 36 C 28/2008-69 ze dne 23.3.2009 vyplývá, že k závěru, že došlo k fyzickému střetu, se na základě výpovědi svědka přiklonil v bodě 18 rozsudku *in fine* i soud. V odvolání žalobce proti tomuto rozsudku, co do skutkové stránky sporu, žalobce obecně brojil proti skutkovým zjištěním soudu bez toho, že by explicitně napadal výpověď svědka a skutkový závěr soudu z ní vyplývající. Právě tak nevyšlo v řízení nikterak najevo, že by v souvislosti s předmětnou svědeckou výpovědí došlo ze strany žalobce k podání trestního oznámení na svědka (resp. ani k odsouzení svědka pro křivou výpověď).

6) Z rozhodnutí Komise k projednávání přestupků Města Bystřice pod Hostýnem č.j. VNIT 145/2007-33 ze dne 7.4.2008 soud zjistil, že řízení vedené proti žalobci obviněnému ze spáchání přestupku proti občanskému soužití dle § 49 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích, kterého se měl dopustit tím, že dne 1.9.2007 ve 12:30 hod. na Hostýně u vstupu do muzea měl fyzicky napadnout pořadatele zasedání Konfederace politických vězňů Bohumila Kovaříka, nar. 3.3.1934, a způsobit mu pohmoždění palce levé ruky, bylo dle § 76 odst. 1 písm. c) zák. o přestupcích **zastaveno, neboť spáchání skutku, o němž se vedlo řízení, nebylo obviněnému z přestupku prokázáno.**

7) Z rozhodnutí je zřejmé, že žalobce sám připustil, že došlo k menšímu fyzickému kontaktu mezi ním a B. Kovaříkem při snaze dostat se do sálu, důrazně však popřel, že by B. Kovaříka zranil. Z rozhodnutí je zřejmé i to, že komise vyslechla řadu svědků a dospěla k **závěru, že se v řízení prokázalo, že** uvedeného dne kolem 12:30 hod. **došlo**

k fyzickému kontaktu mezi žalobcem a B. Kovářikem při pokusu žalobce dostat se do sálu na zasedání Konfederace politických vězňů, což shodně potvrdzoval obviněný žalobce i svědci B. Kovářík, K. Kovářík, V. Pytlíčková a A. Rusňáková, a že v uvedený den ve večerních hodinách **navštívil B. Kovářík traumatologické centrum Fakultní nemocnice Olomouc, kde byl ošetřen pro poranění palce levé ruky**. Přestupková komise připustila, že ke zranění mohlo dojít při fyzickém kontaktu s žalobcem, současně však (ačkoli tomu žádná skutečnost nenasvědčovala) poukázala na možnost, že ke zranění mohlo dojít i v jinou dobu a na jiném místě, např. cestou domů, resp. při fyzickém kontaktu s žalobcem mohlo dojít ke zranění B. Kováříka v menším rozsahu, než je popsáno v lékařské zprávě, a v důsledku nevyhledání včasného ošetření a nevhodným namáháním mohlo zranění nabýt popsaného rozsahu. Komise dále uvedla, že pokud by připustila možnost, že ke zranění došlo při fyzickém kontaktu s obviněným, nebyl zde "prokázán úmysl" způsobit drobné ublížení na zdraví, a to ani úmysl nepřímý, neboť úmyslem obviněného bylo pouze dostat se do sálu. Z uvedených důvodů komise konstatovala, že mezi jednáním obviněného a způsobeným následkem, tj. zraněním B. Kováříka, **nebyla jednoznačně prokázána příčinná souvislost** a při použití zásady "**v pochybnostech ve prospěch obviněného**" komisi nezbylo, než řízení zastavit dle § 76 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích, neboť spáchání skutku, o němž se vede řízení, nebylo obviněnému z přestupku prokázáno.

8) Ze zvukových záznamů zachycujících okolnosti, za nichž se žalobce domáhal vstupu na předmětnou akci, je patrné, že došlo k hádce mezi žalobcem a starším pořadatelem, který jej odmítal vpustit na akci ("*Nejste členem KPV, máme zakázaný Vás tam pustit*"). V souvislosti s intenzivní snahou žalobce domoci se vstupu na místě panovala hektická a rozjitřená atmosféra, ze zvukového záznamu jsou autenticky slyšet i slova "**To se můžete takhle prát se starším pánem? Já bych se styděl!**" (Hostyn-pokus-o-vstup-MP-010907, stopáž 1:52-1:54) a prvotní navazující reakce žalobce "**Pane, článek Ústavy 23, je-li demokracie v ohrožení, někdo zneužívá práva, tak už nastupuje síla!**" (Hostyn-pokus-o-vstup-MP-010907, stopáž 1:55-2:01).

9) Pro soud je ve smyslu § 121 o.s.ř. notoriitou (navíc stvrzenou shodně oběma účastníky dle § 120 odst. 4 o.s.ř.), že žalobce je co do svého postavení občanským aktivistou a "nezávislým novinářem", který vykazuje veřejnou činnost, publikuje a účastní se veřejných akcí. Jako takový vstupuje do arény veřejné diskuze, poutá v ní na sebe společenskou pozornost a svou činností se snaží ovlivňovat veřejné mínění.

10) Další provedené důkazy v podobě mimosoudní korespondence mezi účastníky byly pro posouzení věci zcela nerozhodné.

11) Podstatou daného řízení je v konkrétním případě **střet práva na svobodu projevu s právem na ochranu osobnosti**. K této problematice se již opakovaně vyjádřil Ústavní soud (např. *nález ze dne 9. 2. 1998, sp. zn. IV. ÚS 154/97*, či *nález ze dne 4. 4. 2005, sp. zn. IV. ÚS 146/04*), když dovedl, že při střetu práva na informace a jejich šíření s právem na ochranu osobnosti, tedy **základních práv stojících na stejné úrovni** (čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 10 odst. 1 Listiny), je především věcí obecných soudů, aby s přihlédnutím k okolnostem každého případu zvážily, zda jednomu právu nebyla nedůvodně dána přednost před právem druhým.

12) Neoprávněný zásah do práva na občanskou čest a lidskou důstojnost jako součástí osobnostních práv ve smyslu § 11 a násl. obč. zák. může být při výkonu svobody projevu učiněn formou zveřejnění skutkových tvrzení či hodnotících úsudků. Mezi těmito dvěma kategoriemi zásahů do osobnostních práv je zcela shodně činěn rozdíl v právní teorii i v soudní praxi včetně rozhodovací činnosti Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva (nejčastěji s odvoláním na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Lingens proti Rakousku* ze dne 8.7.1986).

13) **Skutková tvrzení** (tj. sdělená fakta, *statements of fact*) mají objektivní povahu a jako taková je lze ověřit. Pravdivost skutkových tvrzení přitom musí prokázat ten, kdo do cti a důstojnosti jiného difamujícím tvrzením zasáhl, a musí proto v tomto směru unést tzv. *důkaz pravdy*.

14) **Hodnotící úsudky** (tj. kritické soudy, *value judgments*) jsou naopak vždy subjektivní, neboť jsou výrazem názorů toho, kdo hodnotící úsudek činí a důkaz pravdy je v tomto směru z povahy věci vyloučen. I Evropský soud pro lidská práva ve výše citovaném rozhodnutí uvádí, že je namíste pečlivě rozlišovat fakta a hodnotící soudy a jestliže pravdivost prvních lze prokázat, správnost druhých prokázat nelze, tento požadavek je neuskutečnitelný a porušuje samotnou svobodu názoru. Existuje tak jen *kritika přípustná (oprávněná)* a *kritika nepřipustná* zasahující protiprávním způsobem do osobnostních práv jiného. Kritika přípustná pak musí být věcná, konkrétní a přiměřená.

15) Jakkoli může být za určitých okolností daná kategorizace výroků relativně složitým právním problémem, v konkrétním případě se tak neděje a je zcela evidentní, že **žalovaný výrok spadá do kategorie skutkových tvrzení**. Jedná se o *popis jednoho ze skutků žalobce jako občanského aktivisty užitý žalovaným v kontextu hodnocení osoby žalobce a jeho veřejné činnosti*, a to formou *citace s odkazem* na vyjádření Ing. Františka Šedivého ze dne 22.4.2008 podaného k jiné žalobcově žalobě u Krajského soudu v Praze.

16) Odpovědnost za neoprávněné zásahy do osobnostního práva dle § 11 a násl. obč. zák. je dle konstantní soudní praxe stvrzené i Ústavním soudem (*usnesení ze dne 20.5.2002, sp. zn. IV. ÚS 315/01*) založena na ryze **objektivním základu**, nevyžaduje tak zavinění a ten, kdo se neoprávněného zásahu dopustil, **se nemůže odpovědnosti zprostit ani důkazem, že byl v omylu (tzv. důkazem omluvitelného omylu)** - např. tím, že původce neoprávněného zásahu jednal v dobré víře, resp. si nebyl vědom nepravdivosti svého tvrzení, spoléhal se při rozšiřování svých tvrzení z lehkomyšlnosti na serióznost poskytnutých podkladů, šířil údaje, které sám jen slyšel atd. **Odpovědnost za neoprávněný zásah do práva na ochranu osobnosti tak obecně nemusí být vyloučena ani tehdy, došlo-li k difamací zveřejněním citace, pokud byly skutečnosti v ní uvedené původcem zásahu prezentovány jako fakta**. Ostatně i Ústavní soud se již (pro účely posouzení sporů vzešlých z tiskového zákona) neztotožnil s názorem, že odpovědnost vydavatele je vždy vyloučena v případě, že zpráva (článek) obsahuje citaci třetí osoby (*nález ze dne 17.2.2004, sp. zn. III. ÚS 73/02*).

17) Pro oblast hodnocení pravdivosti výroků Ústavní soud dovedl (*nález ze dne 8.2.2000, sp. zn. I. ÚS 156/99*), že **každé zveřejnění nepravdivého údaje nemusí automaticky znamenat neoprávněný zásah do osobnostních práv**. Takový zásah je dán pouze tehdy, jestliže existuje mezi zásahem a porušením osobnostní sféry příčinná souvislost a jestliže tento zásah v konkrétním případě přesáhl určitou přípustnou intenzitu takovou mírou, kterou již

v demokratické společnosti tolerovat nelze. Významné musí vždy být to, aby celkové vyznění určité informace odpovídalo pravdě.

18) Hodnocení pravdivosti předmětného skutkového tvrzení učiněného žalovaným o žalobci nelze proto činit zcela bezduše a mechanicky, resp. je odbývat pouze s odkazem na skutečnost, že proti žalobci bylo ohledně daného skutku zastaveno přestupkové řízení dle § 76 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích s tím, že spáchání skutku, o němž se vedlo řízení, nebylo obviněnému z přestupku prokázáno. Hodnocení otázek spojených s kolizí svobody projevu a práva na ochranu osobnosti je totiž - a to zejména v případech ochrany osob veřejně činných - i při identitě skutku spojeno s jinými principy, než jakými je ovládáno řízení přestupkové. Není zde bezvýhradně akcentována zásada in dubio pro reo, aplikovaná na zjištěný skutkový stav v dané věci (nutno říci mimořádně extenzivním způsobem) přestupkovým orgánem. Rozhodující (viz čl. 17 rozsudku) je pro tyto účely vždy celkové vyznění zveřejněné informace a to, zda lze či nelze takové vyznění informace v demokratické společnosti tolerovat (i s ohledem na institut snížené ochrany osob veřejně činných a s ním spojenou vyšší míru tolerance soudu - viz čl. 24-28 rozsudku).

19) Vedle relevance celkového vyznění informace a snížené ochrany osob veřejně činných platí dále i fakt, že civilní soud není ve smyslu § 135 odst. 1 o.s.ř. rozhodnutím přestupkového orgánu o zastavení řízení při hodnocení předběžné otázky vázán (ve vztahu k rozhodnutí trestních soudů obdobně viz R 58/66 - v občanském soudním řízení není soud vázán zprošťujícím rozsudkem vydaným v trestním řízení, R 22/79 - soud není v občanském soudním řízení vázán zprošťujícím trestním rozsudkem, tedy rozhodnutím o tom, že např. trestný čin nebyl spáchán). Je právem civilního soudu při hodnocení slov žalovaného samostatně posoudit skutek žalobce (samozřejmě bez možnosti autoritativního vyvození příslušné přestupkové sankce), a to v souladu s principy, jimiž je řízení na ochranu osobnosti ovládáno (viz čl. 17-18, 23 a 24-28 rozsudku), a na základě volného hodnocení důkazů a pečlivého přihlídnutí ke všemu, co v řízení vyšlo najevo (§ 132 o.s.ř.). To tím spíše, že (vycházejíc dle § 135 odst. 2 in fine o.s.ř. v relevantním rozsahu z rozhodnutí přestupkové komise) situace nebyla ani v přestupkovém řízení postavena tak, že se skutek nestal [a přestupkové řízení tedy nebylo zastaveno dle § 76 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích].

20) Nelze se proto spokojit s iluzorní představou, že žalovaným zveřejněná informace o žalobci je *co do svého celkového vyznění* nepravdivá jen proto, že přestupkové řízení vedené proti žalobci pro předmětný skutek bylo s poukazem na zásadu *in dubio pro reo* a na nedovození úmyslu žalobce způsobit pořadateli zranění zastaveno. I přestupkový orgán totiž dospěl k závěru (z něžž soud ve smyslu § 135 odst. 2 in fine o.s.ř. plně vychází), že fyzický kontakt mezi žalobcem a Bohumilem Kováříkem, k němuž došlo dne 1.9.2007 kolem 12:30 hod. při pokusu žalobce dostat se do sálu na zasedání Konfederace politických vězňů, se prokazatelně odehrál, což v přestupkovém řízení shodně potvrdil sám žalobce i svědci B. Kovářík, K. Kovářík, Pytlíčková a Rusňáková. Rovněž tak je faktem vyplývajícím i ze závěrů přestupkové komise podložených lékařskou zprávou, že ještě tento den ve večerních hodinách navštívil Bohumil Kovářík traumatologické centrum Fakultní nemocnice Olomouc, kde byl prokazatelně ošetřen pro poranění palce levé ruky. *Tyto skutečnosti obdobně potvrdil svědek Bohumil Kovářík jako přímý účastník konfliktu s žalobcem, a to pod trestními následky křivé výpovědi, i v řízení vedeném před Krajským soudem v Praze.*

21) I přestupková komise připustila, že ke zranění mohlo dojít při fyzickém kontaktu s žalobcem, současně však (ačkoli tomu žádná skutečnost nenasvědčovala) poukázala na možnost, že ke zranění mohlo dojít i v jinou dobu a na jiném místě, např. cestou domů, resp. při fyzickém kontaktu s žalobcem mohlo dojít ke zranění B. Kovářika v menším rozsahu, než je popsáno v lékařské zprávě, a v důsledku nevyhledání včasného ošetření a nevhodným namáháním mohlo zranění nabýt popsaného rozsahu. ***Pochybnosti komise akcentované v přestupkovém řízení jsou však pro účely řízení na ochranu osobnosti irelevantní s ohledem na jiné principy, jimiž je řízení o ochranu osobnosti ovládáno (viz čl. 17-18, 23 a 24-28 rozsudku).***

22) Komise dále uvedla, že pokud by připustila možnost, že ke zranění došlo při fyzickém kontaktu s obviněným, nebyl zde "prokázán úmysl" způsobit drobné ublížení na zdraví, a to ani úmysl nepřímý, neboť úmyslem obviněného bylo pouze dostat se do sálu. Tato skutečnost je pro účely řízení na ochranu osobnosti rovněž nepodstatná, neboť ***v žalovaném použitém tvrzení nebylo o případném úmyslu žalobce způsobit pořadateli zranění zveřejněno ničeho, byla naopak (zcela v souladu s uvedeným) zdůrazněna snaha žalobce domoci se vstupu do sálu.***

23) Byl-li tedy fyzický konflikt mezi žalobcem a pořadatelem Bohumilem Kovářikem při snaze žalobce dostat se do sálu prokázán a byl-li tento pořadatel ještě téhož dne prokazatelně ošetřen pro poranění palce levé ruky (přičemž žádné skutečnosti nenasvědčovaly tomu, že by k tomuto zranění mohlo dojít jindy a jinde), nutno v souladu s *nálezem Ústavního soudu ze dne 8.2.2000, sp. zn. I. ÚS 156/99* konstatovat, že **v podstatném byla žalovaným zveřejněná informace pravdivá a podložená, resp. celkové vyznění této informace odpovídalo pravdě.** Důležité v těchto souvislostech je, že **žalobce se při své veřejné činnosti nedokázal (jako persona non grata na akci politických vězňů) vyvarovat natolik excesivního skutku, jakým byl fyzický střet s odpůrcem, starším politickým vězněm důchodového věku (nar. 1934), který po tomto incidentu vyhledal lékařské ošetření, aby byl prokazatelně ošetřen pro poranění palce levé ruky.** Jinými slovy, žalobce jako občanský aktivista **při vzniklé překážce pro výkon své veřejné činnosti neváhal při snaze dostat se do sálu sáhnout ani k použití fyzické síly proti starému člověku,** bezprostředně po incidentu ospravedlňujíc použití síly zcela nepatřičně odkazem na *ius resistendi* dle čl. 23 Listiny základních práv a svobod ("*Pane, článek Ústavy 23, je-li demokracie v ohrožení, někdo zneužívá práva, tak už nastupuje síla!*"). Rozhodující požadavek pro posouzení legitimacy zveřejněného výroku tak byl splněn, neboť se v případě zveřejněného tvrzení ze strany žalovaného (s využitím citace Ing. Šedivého) **nejednalo o zjevnou nepravdu, kterou by již nebylo možno v demokratické společnosti tolerovat.** Pokud by soud žalobě vyhověl, přispěl by k vytvoření dokonale klamného dojmu, že na předmětné akci politických vězňů nedošlo k žádnému incidentu "nevítaného" žalobce spojenému i s násilným domáháním se vstupu, s fyzickou potyčkou s pořadatelem (starším politickým vězněm) a navazujícím lékařským ošetřením pořadatele, když právě toto je podstatou zveřejněné informace pravdě zcela odpovídající. **Za této situace by úspěch žaloby v podobě přiznání nárokové omluvy představoval disproportční zásah do práva na svobodu projevu a neadekvátní dání přednosti právu na ochranu osobnosti před právem na šíření informací o osobě veřejně činné.**

24) Bez právní relevance není za těchto okolností ani fakt, že ve vztahu k ochraně cti a důstojnosti lze v podmínkách svobody projevu dlouhodobě sledovat v soudní judikatuře **sníženou ochranu osob veřejně činných,** které musejí akceptovat větší rozsah zásahů

do těchto osobnostních atributů než jiní občané. Práva na ochranu osobnosti se mohou samozřejmě domáhat i politikové a ostatní veřejně činné osoby, měřítka posouzení skutkových tvrzení a hodnocení jsou však v jejich případech mnohem měkčí ve prospěch novinářů a jiných původců těchto výroků (viz např. *nález Ústavního soudu ze dne 4.4.2005, sp. zn. IV. ÚS 146/04*).

25) Pojem *věcí veřejných* by měl být soudní praxí vykládán relativně široce, jak napovídá i definice tohoto pojmu judikatorně obsažená v *nálezu Ústavního soudu ze dne 11.11.2005, sp. zn. I. ÚS 453/03*, dle kterého věcí veřejnou jsou veškeré agendy státních institucí, jakož i *činnost osob působících ve veřejném životě*, tj. např. činnost politiků místních i celostátních, úředníků, soudců, advokátů, popř. kandidátů či čekatelů na tyto funkce; věcí veřejnou je ovšem i umění včetně novinářských aktivit a showbyznysu a dále *vše, co na sebe upoutává veřejnou pozornost*. Tyto veřejné záležitosti, resp. veřejná činnost jednotlivých osob, mohou být veřejně posuzovány. Při kritice veřejné záležitosti vykonávané veřejně působícími osobami platí z hlediska ústavního presumpce, že jde o kritiku ústavně konformní. Jde o výraz demokratického principu, o výraz participace členů občanské společnosti na věcech veřejných. Přitom presumpcí ústavní konformity je chráněn toliko hodnotící úsudek, nikoli tvrzení faktů, která v míře, v níž sloužila za základ kritiky, musí naopak důkazně prokazovat kritik sám.

26) Současně pro tyto účely platí, že i soukromé osoby či sdružení se vystavují dohledu, pokud vstoupí do arény veřejné diskuze a účast ve veřejné diskuzi je tedy v tomto směru relevantním faktorem (např. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věcech *Nilsen a Johnsen proti Norsku* ze dne 25.11.1999 či *Jerusalem proti Rakousku* ze dne 27.2.2001), byť *promiskue* tyto veřejně činné osoby či sdružení nespádají do stejné kategorie s politiky.

27) Žalobce jako občanského aktivistu lze v tomto ohledu za osobu veřejně činnou nepochybně považovat - vstupuje do arény veřejné diskuze, poutá v ní na sebe společenskou pozornost a svou činností se snaží ovlivňovat veřejné mínění. Jakkoli tedy *promiskue* nespadá do stejné kategorie s politiky, naplňuje (i ve smyslu judikatury uvedené v čl. 25 a 26 rozsudku) znaky nutné pro začlenění do kategorie osob veřejně činných a je povinen snášet (v porovnání s běžným občanem) širší spektrum zásahů do svých osobnostních práv co do rozsahu a přesnosti skutkových tvrzení i kritiky. Dané skutkové tvrzení bylo přitom žalovaným užito v souvislosti s oblastí veřejného života, když bylo *popisem jednoho z veřejných skutků občanského aktivisty a "nezávislého novináře" zasazeným žalovaným do kontextu hodnocení osoby žalobce a jeho veřejné činnosti, při níž se při vzniku překážky nedokázal vyvarovat fyzického konfliktu se starším člověkem - bývalým politickým vězněm, jenž mu bránil v politickými vězni nevídaných veřejných aktivitách*.

28) Na druhou stranu samozřejmě platí, že institut snížené ochrany osobnosti osob veřejně činných, resp. vyšší míra tolerance soudu při posuzování výroků učiněných na jejich adresu, se nemůže dotýkat zjevně nepravdivých údajů, jak dokládá i *usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.11.2007, sp. zn. 30 Cdo 1174/2007*, dle kterého *u veřejně činné osoby se vyšší míra tolerance* při posouzení skutkových tvrzení a hodnotících soudů uplatněných při kritice související s veřejnou činností, kterou taková osoba vykonává, *nevztahuje na nepravdivé údaje o veřejně činné osobě*. O takový případ se však v souzené věci očividně nejednalo, když (jak již zejména v čl. 23 rozsudku s odkazem na *nález Ústavního soudu ze dne 8.2.2000, sp. zn. I. ÚS 156/99* uvedeno), zveřejněná informace byla v podstatném

pravdivá, resp. její celkové vyznění odpovídalo pravdě a při obecně benevolentnější optice posouzení výroků ve vztahu k osobám veřejně činným (čl. 24 rozsudku) je nutno ji v demokratické společnosti založené na svobodě projevu tolerovat.

29) Lze proto reálně uzavřít, že ze strany žalovaného nedošlo k neoprávněnému zásahu do osobnostních práv žalobce dle § 11 a násl. obč. zák., *in concreto* do práva na ochranu jeho cti a důstojnosti v takové míře, kterou by již nebylo možné v demokratické společnosti tolerovat a proti které by tak bylo nezbytné mocensky zasáhnout soudem. Žalobci za této situace nesvědčí žádný z prostředků právní ochrany uvedených demonstrativním způsobem v zákonném katalogu obsaženém v § 13 odst. 1,2 obč. zák. Žaloba, již se žalobce na žalovaném domáhal poskytnutí morálních satisfakcí ve formě soukromé i veřejné omluvy (§ 13 odst. 1 obč. zák.), proto byla soudem v plném rozsahu zamítnuta.

30) O nákladech řízení soud rozhodl ve smyslu § 142 odst. 1 o.s.ř. dle výsledku sporu tak, že plně neúspěšný žalobce je k náhradě nákladů řízení povinen žalovanému k rukám jeho právního zástupce (§ 149 odst. 1 o.s.ř.). Náklady řízení žalovaným ve věci vynaložené činí přitom částku **24.900,- Kč**, která je ve smyslu § 137 o.s.ř. představována:

- a) náklady právního zastoupení v paušální sazbě 15.000,- Kč dle § 6 odst. 1 písm. b) vyhl. č. 484/2000 Sb.,
- b) 4 režijní paušály á 300,- Kč dle § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb. (převzetí zastoupení, podání vyjádření k žalobě, účast při přípravném jednání a jednání ve věci samé dne 26.3.2010 - za 2 x započaté 2 hodiny jednání), tj. celkem 1.200,- Kč,
- c) náhradou právního zástupce za zmeškaný čas cestou k soudnímu jednání a zpět (Teplice-Brno a zpět), 12 půlhodin á 100,- Kč dle § 14 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., tj. celkem 1.200,- Kč,
- d) náhradou právního zástupce za jízdné k soudnímu jednání a zpět osobním automobilem stanovenou dle vyhl. č. 462/2009 Sb. při vzdálenosti jízdy na trase Teplice-Brno a zpět 596 km, průměrné spotřebě 6 l/100 km, sazbě základní náhrady 3,90 Kč/km a vyhláškové ceně u benzínu automobilového 95 oktanů 28,70 Kč/l, tj. celkem 3.350,- Kč,
- e) náhradou právního zástupce za 20 % daň z přidané hodnoty v částce 4.150,- Kč.

P o u ě n í :

Proti tomuto rozsudku **je** odvolání přípustné, a to dvojmo do **15 dnů** ode dne jeho doručení k Vrchnímu soudu v Olomouci prostřednictvím soudu zdejšího.

Nesplní-li povinný ve stanovené lhůtě soudem uloženou povinnost dobrovolně, může se oprávněný domáhat výkonu (exekuce) tohoto rozhodnutí.

V Brně dne 26. března 2010

Za správnost vyhotovení:
Soňa Melová

Mgr. Michal Ryška, v.r.
samosoudce